

„Etnosocializacija“ I užsiėmimas

Užsiėmimo tema – DRAUGYSTĖ

Tikslas – parodyti kokie yra svarbūs draugai ir kiek daug darbų galima nuveikti veikiant kartu.

Uždaviniai:

- Išmokyti vaikus išgirsti ir pajauti vienas kitą.
- Ugdyti komandinio darbo gebėjimus.
- Kurti aplinką kurioje vaikai pasitikėtų kitais.
- Išmokyti vaikus vertinti kitų gebėjimus.

Užsiėmimo trukmė apie 1,5 val. Programa susideda iš 3 dalių: a) **žaidimai** (skirti skatinti vaikų aktyvų įsitraukimą); b) **muzikinės improvizacijos** (tikslas – ugdyti vaikų gebėjimą girdėti kitus ir dirbti grupėje); c) **pasaka** (skirta dalyvių nusiramimui ir susikaupimui. Sekant pasaką atskleidžiama užsiėmimo tema, perduodamos socialinės ir visuomeninės vertybes).

Žaidimai

Pirmą kartą atėjus į naują vietą, pravartu įsiminti vaikų vardus, kad greičiau būtų galima užmegzti tarpusavio ryšį. Susipažinimui gerai tinka **vardų žaidimas**:

- Kiekvienas dalyvis pasako savo vardą ir žodį, kuris prasideda iš pirmosios vardo raidės, bei turi pakartoti visų prieš tai pasisakiusių vardus ir raktinius žodžius. Pradedą vadovas, tačiau pabaigoje jis turi pakartoti visų vardus ir raktinius žodžius. Patogiausia sustoti ratu, kad visi galėtų vienas kitą matyti.
  - Gali žaisti 10-15 vaikų.
  - Tiek viduje, tiek lauke
  - Papildomos priemonės: nėra

Po vardų žaidimo, seka lietuvių liaudies žaidimas „**Sveiks gyvs**“ skirtas dalyvių aktyvumui skatinti ir įvedimui į užsiėmimo temą. Prieš pradėdant žaidimą galima pasakyti, kad dabar žinome vienas kito vardus ir sutikus gatvėje turėtume pasisveikinti kaip seni geri draugai. Žaidimo eiga:

- Visi sustoja glaudžiu ratu, liedsdamiesi pečiais. Vienas dalyvis lieka rato išorėje (pirmą kartą tai galėtų būti ir vadovas), jis eina aplink ratu ir išsirenka viena žmogų stovinti rate – suploja jam

per petį ir sako „sveiks gyvs“. Suplojęs per petį žaidimo vedėjas bėga ratu į tą pačią kurią ėjo, o „pasveikintas“ žaidėjas į priešingą. Kai abu žaidėjai susitinka kitoje rato pusėje jie turi paklausti „kaip sekasi?“. Laimi tas, kuris pirmas grįžta į tuščią vietą rate. Likęs rato išorėje žaidėjas pradeda žaidimą iš pradžių.

- Gali žaisti 10-20 vaikų.
- Reikia plačios erdvės
- Papildomos priemonės: nėra

Atidumui ir vienas kito stebėjimui skirtas žaidimas „**Visi, kurie su plunksnom skraido**“:

- Vadovas sako kokį nors daiktą arba paukštį. Jei pasakomas daiktas visi turi atsitūpti, jei pasakomas paukštis, visi pakelia rankas (skraido). Galima stovėti rate arba vaikščioti po kambarį. Vadovas gali maišyti žaidėjams pats pakeldamas rankas, kai sako daiktą, arba atsitūpdamas, kai pasako paukštį – dalyviams svarbu nepasiduoti provokacijai. Taip pat svarbu, kad dalyviai nepasiduotų kitų įtakai ir remtųsi savo nuomone. Žaidėjas, kuris suklysta turi duoti vadovui fantą. Pasibaigus žaidimui fantus reikia išsipirkti atliekant paprastas užduotis (pvz.: pasakyti visiems po gražų žodį, suvaidinti liūtą, ant vienos kojos apšokinėti kambarį ir t. t.)
  - Gali žaisti 10-20 vaikų.
  - Tiek viduje, tiek lauke
  - Papildomos priemonės: nėra

Muzikinės improvizacijos

Muzikinė dalis skirta išmokyti vaikus klausyti ir girdėti vienas kitą. Darna muzikoje atsiranda tada, kai dalyviai girdi vienas kitą. Muzikiniai kūriniai:

- „**Pats su pačia duktė trečia**“ – ritmas, kuris anksčiau būdavo naudojamas kuliant javus spragilais. Galima vaizdžiai papasakoti kaip buvo kuliama su spragilais pasinaudojant populiaraus „tectonic“ šokio judesius. Visi sustoja ratu ir kartoja po frazės skiemenį suplodami rankomis: svarbu, kad visi išgirstų ir pajautų draugų diktuojamą ritmą.
  - Gali dalyvauti 10-20 vaikų.
  - Tiek viduje, tiek lauke
  - Papildomos priemonės: nėra

- **Kūrinys 6 skudučiams ir perkusiniai grupei** – kiekvienam dalyviui tenka skirtingas ritmas, o juos sudėjus į krūvą išseina muzikinis kūrinys. 6 vaikams išdalunami skudučiai, o likusieji sudaro perkusinę grupę: būgnas, trikampis, pagaliukai ir t. t. Jei vaikai nesutaria dėl instrumentų (pvz.: kas gros būgnu) galima mesti burtus. Vadovas parodo ir paaiškina kiekvienam vaikui kaip supūsti / sumušti labai paprastą ritmą (kad procesas vyktų greičiau, su vaikas gali dirbti iš karto keli vadovai). Pabaigoje visi kartu (tiek skudučiai, tiek mušamieji) atlieka kūrinį. Svarbu, kad vaikai išgirstų kitus ir laiku bei ritmiškai atliktų savo partiją – tuomet muzikoje ir tarp draugų atsiranda darna.
  - Gali dalyvauti 10-12 vaikų.
  - Patogiausia viduje.
  - Priemonės: skudučiai, būgnas, trikampis, barškučiai, pagaliukai, akmenukai.

Pasaka

Užsiėmimo pabaigoje sekama pasaka apie du draugus, Neregį ir Šlubį. Pasaką vadovas turėtų išmokti sekti, o ne skaityti.

Priemonės: balto popierio lapai, pieštukai.

Pasakos eiga: visi patogiai susėda ratu, pasakotojas taip pat sėdi rate ir pasako užduotį, kurią reikės atlikti pasakos metu. Tuomet pradedamas pasakojimas.

- Sekant pasaką vaikai turi suskaičiuoti kiek veikėjų minima pasakoje (taip palaikomas dėmesys pasakos metu).
- Pasibaigus pasakai vaikų galima paklausti:
  - Ar būtų neregys ir šlubis atskirai nuveikę tokius darbus? Kaip jiems sekėsi veikti kartu?
  - Kodėl draugai susipyko? Ar dažnai jūs susipykstate su draugais?
  - Kodėl svarbu turėtų draugų?
- Galiausiai vaikams duodama užduotis nupiešti draugystės karalystę (kokie ten žmonės gyvena, kaip ten viskas atrodo). Piešiniam duodama iki 20 min, tuomet jie sukabinami ant sienos, vaikai trumpai pakomentuoja savo darbus.

Užsiėmimo įvertinimas – nupiešiamas taikiny, su trimis skiltimis (žaidimai, muzikinis orkestras, pasaka). Prie atitinkamos skilties dalyviai turi pažymėti kaip jiems patiko konkreti užsiėmimo dalis. Jei taškas padedamas arti taikinio centro – tai veikla patiko („pataikė į vaikų širdis“), jei išoriniame rate – nepatiko.

Pasaka „Neregys ir Šlubis“

Seniai, labai seniai gyveno neregys ir šlubis. Patys jie valios ant savęs neturėjo, vienas priklausė vienam ponui, kitas – kitam, bet panaši dalia juodu suvedė, ir abu vargšai susidraugavo. Mat nors neregys nieko nematė, o jo bičiulis, raišas ir kuprotas, vos kojas vilko, ponai nuo jų tris kailius lupo, į darbą varė dienom ir naktim. Kentė bičiuliai, kentė, kol nebeištverė ir sumanė pabėgti.

– O kaipgi mes pabėgsim? – klausia neregys šlubis.

– Aure valtis prie kranto,– atsakė šlubis. – Sėsim į ją, ir gaudyk vėją lauke.

Palūkėjo neregys ir šlubis, kol sutems, nusileido prie upės, įlipo į valtį ir atsistūmė nuo kranto. Bet irkluoti nei neregys, nei šlubis nemokėjo. Atsisėdo jiedu vienas priešais kitą ir kad ims irklais plakti vandenį! Neregys nieko nemato. Šlubis kaip gyvas pirmą kartą paėmė į rankas irklą, o naktis juoda, nors į akį durk. Rodosi jiems, kad valtis greitai plaukia, o ji sukasi toje pačioje vietoje, ir tiek. Yrėsi jie, yrėsi iki pat vidurnakčio. Girdi – pelėda suūbavo. Persitaria neregys su šlubiu:

– Spustelkim! Mudu jau tikriausiai toli nuplaukėm.

Taip jie prakaitą liejo iki pat aušros. Užgiedojo gaidžiai. Apsidžiaugė neregys su šlubiu:

– Oho, mudu jau kokį nors kaimą netrukus priplauksim. Dar spustelkim, kad mūsų nepasivyty.

Vėl juodu užgulė irklus. Netrukus visai išaušo. Apsidairė šlubis ir sako:

– Vaje, bičiuli, mudu toj pačioj vietoj atsidūrėm, iš kur išplaukėm.

Sulig tais žodžiais ir šeimnininkai beateiną prie upės vandens pasisemti. Žiūri – ogi neregys ir šlubis sėdi valtyje. Suprato šeimnininkai, kad tarnai bėgti buvo ketinę, liepė jiems drožti namo, bet bausti nebaudė, – kur luošiai dėsis! Lenkia kaip lenkę savo ponams nugaras neregys su šlubiu. Bet prabėgo kiek laiko, ir vėl jiedu sumanė bėgti. Šlubis sako nregiui:

– Žinai ką, bėkim ne upe, o keliais, tada šeimnininkai mudviejų nesugaus.

– Kaipgi mes pabėgsim keliais? – atšovė neregys. – Aš nieko nematau, o tu nepaeini.

– Tuo jau gali nesirūpinti. Aš viską apgalvojau: atsisisiu tau ant pečių ir būsiu tavo akys, o tu būsi mano kojos.

Vėlią naktį, kai visi sumigo, neregys ir šlubis susitiko sutartoje vietoje. Pasisodino neregys šlubį ant pečių ir patraukė kelionėn. Rytą šeimnininkai susigriebė, kad tarnai dingę, ieško, ieško – niekur neranda. Bet vytiš nesivijo – girdi, kurgi luošiai dėsis, patys atsiras! O neregys su šlubiu ant pečių ėjo nesilsėdamas ištisą dieną ir ištisą naktį ir dar vieną ištisą dieną ir ištisą naktį. Beeidami labai pavargo ir galiausiai nusprendė pailsėti. Apsidairė šlubis – ogi vidury lauko lūšnelė kūpso. Ir sako aklajam:

– Neregys, aš matau lūšną vidur lauko. O palei ją – storų virvių šūšnį ir krūvą didelių pintinių grūdams. Aure dar didelis vėžlys šliaužia...

– Nešk viską šen, – sako neregys.

– Kam gi tokią sunkenybę vilkti?

– Imk, imk, ne tu neši, o aš.

Nuklibikšteno šlubis, susiėmė, ką tik rado. Neregys buvo drūtas vyras, švyst sau ant pečių nešulį ir eina. Klydinėjo, klydinėjo po girią, vos gyvi į pagirį išsigavo ir atsidūrė kitoje karalystėje. O tą karalystę siaubė baisus slibinas. Kasdien jam reikdavo duoti po žmogų suryti. Ir štai užsigėidė slibinas, kad jam atvestų vienturtę karaliaus dukterį. O jei ne – surysiąs ne tik visus karaliaus valdininkus, visus didžiūnus, bet ir patį karalių. Karalaitė buvo geros širdies, pagailėjo savo valdinių, savo tėvo ir sutiko: tegu, girdi, slibinas ją suėda, kad tik nė vieno žmogaus jų karalystėje nebaliestų. Atėjo karalaitė į būstą, kur paprastai slibinas vakarieniaudavo, ir laukia, kas bus.

Kaip tik tuo metu ši būstą priėjo neregys su šlubiu ir tariasi čia nakvosią. Susirodė jiedviem, kad būstas apleistas, negyvenamas. O karalaitė išgirdo jų balsus, įsiklausė ir suprato, kad šnekasi kažkokie svetimšaliai, iš netyčių čia užklydę. Ir sako jiems karalaitė:

– Iš kurio krašto jūs, gerieji žmonės? Argi nežinot, kad šitą būstą karalius pastatė piktam slibinui, kuris čia žmones ryja? Kas vakaras lyg viesulas atūžia oru tasai siaubūnas ir kokį tik žmogų randa, tokį ir suėda. Šiandien mano eilė, čia aš mirties laukiu. Bėkit iš čia, gerieji žmonės, jis nė jūsų nepagailės.

Aklys nuo pat užgimimo nieko neregėjo, tai nežinojo, kas yra baimė, o tvirtumu ir drūtumu jis vertai galėjo pasigirti, todėl atsakė karalaitėi:

– Anoks ten siaubūnas tas slibinas. Tegu tik pasirodo, mes jam nė kaulelio sveiko nepaliksim. Tu, mergele, verčiau mus pamaitintum, stipresni būtumėm. Ir dar gal paieškotum kardo, gerai išgalšto. Kad būtų kuo slibinui galvą nukirsti.

– Jeigu slibiną nudobsite, galėsite pasiimti visas brangenybes, kurios jam buvo skirtos, – pasakė karalaitė.

Išgirdo tokius žodžius neregys, apsidžiaugė ir sako šlubui:

– Nešk šen valgymų visokių. Pasistiprinsiu, ir lengviau man bus slibiną įveikti.

O šlubis, išgirdęs, kad jiedu pakliuvo į žmogėdros jako būstą, iš baimės vos galo negavo. Bet ką bedarysi, kur dėsies. Ir sukruoto jis neregiumi valgymus nešti. Prisivalgė neregys lig soties, užšovė visas duris ir atsigulė pailsėti. Visai sutemo. Tik kad sudrebės žemė, kad sudundės, kaip per smarkiausią perkūniją! Atleikia piktasis slibinas. Išgirdo neregys tą dundesį, bet nėmaž neišsigando, atsisėdo kaip niekur nieko prie didžiųjų durų ir laukia. Prilėkė slibinas savo būstą, žiūri – visos durys užšautos. Ir užriaumojo šiurpiu balsu:

– Kas drįso mano būsto duris užšauti?

– Tai aš visas duris užšoviau. O ko čia taip plyšauji? – atsiliepė neregys.

Nustebo slibinas ir klausia:

– Iš kur tu atsiradai toks akiplėša? Palauk, tuoj pasižiūrėsiu, ar didelės tavo kepenys.

Išrinko neregys pačią didžiausią pintinę ir kad svies į slibiną. „Oho, – mano sau slibinas, – jeigu tasai žmogus tokias dideles kepenis turi, vadinasi, jis už mane didesnis“. Ir sako:

– Kepenys didelės. O kažin kokia tavo širdis?

Sviedė neregys į slibiną vėžlį. O slibinui susirodė, kad tai iš tiesų širdis.

„Kaip maniau,— galvoja sau slibinas, — taip, matyt, ir yra: čia ne žmogus, o milžinas“. Ir paklausė garsiai:

– O kažin kokie tavo plaukai?

Sviedė neregys į slibiną storų virvių šūsnį, kurią jis su šlubiu buvo radę prie lūšnos, ir suriko:

– Aure kokie mano plaukai!..

Pamatė slibinas storas virves, persigando ir leidosi į kojas. O neregys sako karalaitėi:

– Na, šitas slibinas taip persigando, kad kol gyvas nebedrįs čia kojos kelti. Ar dar kokių kitų slibinų jūsų krašte esama?

- Dar yra slibino pati, žiežula ragana, tik ji kiek vėliau atskrenda. Tada akklasis sako šlubiui:
- Eik, paieškok man aštraus kardo, tik žiūrėk, kad būtų ilgas ir sunkus.
- Atnešė šlubis neregiumi didžiulį kardą, ir laukia abu. Šit per patį vidurnaktį vėl sugriaudėjo griausmas, sudrebėjo žemė,– atleikia slibino pati, irgi didžiulė, baisi, pikta. Išgirdo tą griausmą neregys, stvėrė kardą, atsistojo prie durų. Žiūri slibino pati — durys uždarytos. Pastūmė jas ir kiša galvą. Neregys atsivedėjo ir kad švystels kardu. Taip ir nusibaigė žiežula ragana. Susirinko neregys su šlubiu visas brangenybes, kurias žmonės buvo sunėšę slibinui palenkti, ir traukia toliau. Rytą šlubis sako:
- Ei, neregys, pasidalinkim laimikį.
- Sutiko neregys. Atsisėdo jiedu pavėsy po obelīm. Šlubis vertingesnius daiktus prieš save krauna, o prastesnius – prieš neregį. Padalino laimikį ir klausia:
- Na, pasirink, katrą krūvelę imsi: tą, kuri supilta prieš tave, ar tą, kuri prieš mane?
- Sumetė neregys, kad šlubis jį apsukti ketina, ir sako:
- Tą, kuri prieš tave.
- Mato šlubis, kad suktybė neišdegė, ir sako:
- Ne, nieko nebus. Aš tik dabar apsižiūrėjau, kad ne visai lygiai padalinau.
- Ir dalina šlubis viską iš naujo. Gražesnes brangenybes priešais neregį krauna, o prastesnes – prieš save. Sudėliojo visas ir klausia:
- Katrą krūvelę imsi: tą, kuri prieš tave, ar tą, kuri prieš mane? Neregys buvo ne toks jau kvailas ir galvoja: „Vėl šlubis nori mane apsukti. Dabar tikriausiai viską antraip sudėjo“. Apčiuopė jisai krūvelę, gulinčią arčiau savęs, ir sako:
- Va šitą imsiu.
- Mato šlubis, kad neregys pasirinko geresnę dalį, ir šaukia:
- Aš negerai padalinau! Dalinkimės iš naujo!
- Kodėl gi negerai? Juk pats dalinai.
- Taip jie dalinosi, dalinosi, ir vis be jokios doros. Jau ir ginčijasi abu, ir plūstasi. Kaip tyčia atitrūko nuo medžio vienas obuolys ir bumbtelėjo neregiumi tiesiai į galvą. Pamanė neregys, kad šlubis jam sudavė, ir suriko nesavu balsu:
- Ak štai koks tu! Muštis užsimanei!..
- Ir kad pašoks, kad ims spardyti šlubį. Spardė, daužė, kol to kojos atsitiesė. Stryktelėjo šlubis tiesus tiesutėlis ir pliekia neregį per veidą, per akis. Taip dyžė, taip daužė, kad neregys ėmė ir praregėjo. Nieko kito nebeliko abiem bičiuliams, kaip susitaikyti ir brangenybes visiškai po lygiai pasidalinti. Tuo tarpu prie slibino būsto prisirinko žmonių. Žiūri jie – karalaitė gyva sveika, o tarpdury guli nudobta slibino pati. Tekini pasileido žmonės į rūmus, pranešė tą žinią karaliui. Pasišaukė karalius dukrą ir ėmė klausinėti, kaipgi ji išliko gyva. Duktė jam viską papasakojo. Apsidžiaugė karalius, paliepė po visą karalystę šauklius išsiuntinėti, kad jie surastų narsiuosius išgelbėtojus ir į rūmus atvestų. Dar paskelbė, kad tam, kuris slibiną ir raganą įveikė, ne tik savo dukterį, bet ir visą karalystę atiduosiąs. Pamatė bičiuliai šauklius beeinančius, būgnus, gongus bemušančius ir klausia:
- Sakykite, gerieji žmonės, ką jūs čia garsinate?
- Ieškom galiūno karžygio, mūsų šalį nuo slibino išvadavusio,– sako šaukliai. – Karalius nori savo dukrą už jo išleisti. Tegu ir toliau jis saugo mūsų šalį nuo visokių negandų.
- Apsidžiaugė keliauninkai:
- Nagi mudu raganą nudobėme, o slibiną išvijome. Va ir jų brangenybės.
- Nuvedė juodu šaukliai pas karalių. Pasikvietė karalius dukrą ir klausia:
- Sakyk, ar slibiną šitie du žmonės įveikė?
- Pasižiūrėjo karalaitė į svetimšalius ir sako:

– Šitie. Tik aure tasai buvo šlubas, o antrasis, kuris nuvijo jaką ir nukirto galvą jo pačiai, buvo aklas. Karalius ištesėjo savo žodį, atidavė praregėjusiam neregiiui ir dukrą, ir karalystę. Tapo neregys karalium, bet neužmiršo savo bičiulio, buvusio šlubio: paskyrė jį savo pirmuoju patarėju ir padėjėju. Juk jiedu su šlubiu vieną vargą vargo ir kartu tiek daug patyrė. Ir nuo to laiko toje karalystėje visi taip gerai sutarė, kad net ją praminė „Draugystės“ karalyste.